

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0720 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

TEMA: Flate tak og tak- terrasser

Ungt firma setter bolig-
fart på kommunen **SIDE 20**

Byggmestrene går
ut av BNL **SIDE 8 + 40**

Blåser nytt liv i
tømmerhuset **SIDE 26**

Isola®

FlexWrap –
kort vei til tett og
energieffektivt bygg

*Bygg
bedre,
enklere*

www.isola.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

isola®

Mye å ta fatt i etter ferien

Etter sommerferien er det som regel mye å ta fatt i, i år kanskje mer enn ellers. De fleste hadde knapt rigget seg til på jobben før nyhetene om ny smittespredning slår tilbake på følelsen av normalisering.

Ingen vet om dette er starten på «den andre bølgen» som helsemyndighetene har varslet om. Like lite vet vi om hvilke tiltak som nå kan bli nødvendig, ny nedstengning lokalt eller kanskje til og med nasjonalt? Det er heller ikke mulig å vite hvordan dette kan slå ut i det som så ut som en gjenvunnet optimisme i samfunnet. Med stor usikkerhet knyttet til utviklingen i markedet for nye boliger, rehabilitering og restaurering og andre byggmestertjenester, har Byggmesterforbundet mye å ta fatt i de kommende månedene.

I sitt 101. år har et stort flertall på forbundets landsmøte bestemt seg for å gå ut av Byggenæringens Landsforening for å etablere en ny landsforening for bygghåndverksfagene i NHO. Hvordan den skal se ut og hva den skal jobbe med, må byggmestrene og de av kollegene deres som vurderer å bli med i etableringen, finne ut av i månedene som kommer.

Hovedmålet for forbundet er å etablere en landsforening som er mer effektiv overfor myndighetene og NHO, erklærte styreleder Per Ove Sivertsen på landsmøtet. Han nevnte selv et lite knippe av saker som forbundet ikke har nådd fram med i BNL som det vil være naturlig at en ny landsforening satser på. Det gjelder arbeidet med seriøsitet, fast ansatte fagarbeidere og offentlige anskaffelser. Med andre ord forhold som har med markedsmulighetene og driftsmodellen for flertallet av forbundets medlemmer.

Ingen kan vente at slike saker blir løst raskt selv med en ny landsforening. Men når Byggmesterforbundet tar et så viktig skritt i utviklingen sin, må det regne med at medlemmer og andre vil følge nøye med på hvilke resultater det fører til.

«Å rigge en ny landsforening er ikke gjort i en håndvending, særlig ikke i så usikre tider som nå.»

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

BYGGMESTEREN

UTGAVE 07/20 - ÅRGANG 94

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,
Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo
E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON
ansvarlig redaktør
Direkte tlf: 917 21 550
E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØE
webansvarlig
Direkte tlf: 917 63 644
E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHE KROGDAHL
Direkte tlf: 948 84 001
E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER
Format (bredde x høyde) 4 farger
Oppslag (385x260 mm): 37.190,-
1/1 side (185x260 mm): 26.450,-
1/2 side (185x130/90x260 mm): 18.750,-
1/4 side (90x130/185x65 mm): 10.320,-
Bilag: 18.350 - 39.000,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Christopher Kunøe
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 12. august
NESTE UTGIVELSE: 29. september
GRAFISK UTFORMING: Jan Almås
TRYKK: 07 Media AS

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34
E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER 2020

Ordinært abonnement: kr 830,-
Abonnement utland: kr 890,-
Abonnement pensjonist/student/
medarbeider: kr 470,-
Full tilgang: kr 680,-

 Fagpressen

Opplag: 5.642

Opplagskontrollert av
Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 39.000

(Kilde: Kantar Media Fagpresse 2018)

Snakk med noen som vet hvordan din bedrift kan bli mer effektiv ved å bruke Min bedrift.

Nils Arne Honningsvåg
Leder digitalisering, Maxbo Proff.

Min bedrift er en digital tjeneste utviklet av Maxbo Proff. Den gir tilgang til et bredt sortiment og du kan bestille hva du vil når du vil, til egne avtalte priser. Her får du også bedre oversikt over prosjektene. Med fakturaer, kreditt, ordre og leveranser på ett sted blir det enklere å få jobben godt gjort. Nytt av året er at vi har lagt inn et miljøfilter

KLIKK HER
FOR MER INFO

som hjelper deg med å finne de mest miljøvennlige alternativene. Min bedrift er i kontinuerlig utvikling for å gi deg en mer effektiv og bærekraftig arbeidsdag. Din lokale prosjektselger hjelper deg gjerne med å komme i gang. Du kan også ringe Maxbo Proff kundeservice på 21 93 76 25 eller lese mer på maxboproff.no

MAXBO
Proff

INNHold

NYHETER

Landsmøtet: Byggmestrene går ut av BNL.....	8
Hunton på hugget.....	10
Forbereder seg på koronahøsten.....	12
Seriøsitetsarbeidet samles nasjonalt.....	14

REPORTASJER

Brannskadd laftevegg gir særpreg.....	16
Ungt firma setter boligfart på Vegårshei.....	20
Vegårshei vokser med badeplass og boliger.....	23

TØMREREN

Blåser nytt liv i tømmerhuset.....	26
------------------------------------	----

TEMA: TAKTERRASSER OG FLATE TAK

Retter opp klassiske feil.....	30
Tar ingen sjanser med grønt tak.....	35
Produktnyheter.....	38

LAUG OG FORBUND

Minneord Oddmund Torjussen.....	39
For og mot BNL-utmelding på landsmøtet.....	40

KOMMENTARER

FIA's hjørne: Vårens vakreste eventyr.....	42
--	----

Ungt firma setter boligfart på Vegårshei

Blåser nytt liv i tømmer- huset 26

KLIKK HER
FOR MER INFO

Sammen kan vi bygge grønnere

Som leverandør til byggenæringen har vi i GLAVA® et betydelig ansvar. Vi kan påvirke hele Norges miljøregnskap. Nettopp derfor jobber vi kontinuerlig med å utvikle en grønnere verdikjede, fra råvare til ferdig bygg. På den måten kan vi bidra til det beste for bygg, folk og samfunn. Les mer om grønn innovasjon på glava.no

GLAVA®

227 garasjer er et godt oppdrag i koronatider

TRONDHEIM: Norgeshus Gauldal Bygg og Gaula Graveservice har fått oppdraget med å bygge 227 garasjer for ett av landets største private borettslag.

– 227 garasjer er ikke hverdagskost, og er fint påfyll for oss utførende i disse koronatider, sier en fornøyd Jostein Flå i Norgeshus Gauldal Bygg AS.

Firmaet hans skal stå for tømrer- og snekkerarbeidet og Gaula Graveservice skal utføre riving av eksisterende garasjer, grunnarbeid og betongarbeid. Oppdraget gjør de for Ringvegen Borettslag på Saupstad i Trondheim som har 911 leiligheter. Prosjektet skal pågå til 2022.

Terje Svarva i Ringveien Brl. og Jostein Flå i Norgeshus Gauldal Bygg AS.

NYHETER

LANDSMØTET HAR TALT:

Byggmestrene går ut av BNL

Landsmøtet ble arrangert med anbefalt avstand mellom deltakerne.

GARDERMOEN: Et overveldende flertall på Byggmesterforbundets landsmøte støttet styrets forslag. Dermed går byggmestrene ut av BNL ved årsskiftet.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Styret fikk oppslutning fra 423 av 485 stemmer på landsmøtet som ble arrangert på Gardermoen midt i juni. 60 stemmer gikk imot og én stemme var blank. Resultatet var likevel ikke gitt før alle personlige stemmer og fullmaktsstemmer var talt. Det var derfor en svært lettet styre-

leder Per Ove Sivertsen som etterpå takket for landsmøtet tillit og lovte at det krevende arbeidet med å etablere en ny landsforening starter nå.

INVITERER FLERE INN

Arbeidet med etablering av en ny landsforening må gjennomføres i andre halvår slik at den kan komme i drift fra 1. januar 2021. Andre håndverks-

bransjer inviteres til å bli med i etableringen, framgår det i landsmøtevedtaket.

Foreløpig kalles landsforeningen NHO Bygghåndverk.

FÅR IKKE GJENNOMSLAG

Forslaget om utmelding og etablering av en ny landsforening kom opp etter at Byggmesterforbundets forslag om en vesentlig omlegging og slanking av BNLs virksomhet ble nedstemt på BNLs generalforsamling for ett år siden. Styret uttrykte også misnøye med at det ikke får gjennom-

slag i viktige saker og at BNL ikke har fulgt sin egen vedtatte strategi på det forbundet anser som viktige områder.

I løpet av høsten og vinteren har det vært møter mellom Byggmesterforbundet og BNL for å finne fram til løsninger, uten at forbundets styre mener de er imøtekommet på noe punkt.

INNBITT TRØNDESK MOTSTAND

I debatten før avstemningen ga to trøndere styret atskillig motbør. Den ene av dem var

Virksomheten er doblet og utsiktene gode

BODØ: Snekerbjørn AS har god tro på at de kan nå budsjettmålene i år, til tross for koronakrisa.

Firmaet har budsjettert med en omsetning på 50 millioner kroner etter å ha doblet både omsetning og antall ansatte siden 2017, forteller Avisa Nordland.

Eneier og daglig leder Bjørn Johansen,

sier de er lite berørt av den pågående krisa, men er godt forberedt på det som måtte komme.

Firmaet med over 30 ansatte er i gang med den største kontrakten det noensinne har hatt, rehabilitering av forretningsbygget Sjøgata 27 i Bodø.

Bjørn Johansen i Snekerbjørn AS.

Eskil Ørdal, Byggmesterforbundet Nord-Trøndelag, som var styreformann i forbundet inntil 2010. Han fremmet også sitt eget forslag om å legge BNL-diskusjonen død for å få ro i forbundet. Forslaget ble ikke behandlet da det ble klart at styrets forslag fikk det tilstrekkelige to tredels flertall. Den andre var Anders Øiaas, tidligere oldermann i Trondhjems Byggmesterlaug. De to trønderne hevdet på forskjellig vis at det vil være mer å oppnå innenfor enn utenfor BNL.

«I STRID MED VEDTEKTENE»

Eskil Ørdal la stor vekt på at han mente forbundets styre opptrådte i strid med vedtektene og dermed oppførte seg useriøst. Han siktet til vedtektene som sier at Byggmesterforbundet er tilsluttet Byggenæringens Landsforening. Dette vedtektpunktet burde vært endret før det ble stemt over forslaget om å

melde forbundet ut av BNL, mente han. Ørdal gikk så langt at han truet med å ta dette til retten.

Styreleder Per Ove Sivertsen hevdet derimot at vedtektene først kan endres når vedtak om utmelding er fattet.

Arbeidet med nye vedtekter for forbundet og for en ny landsforening må begynne nå og komme på plass til forbundet samler tillitsvalgte til konferanse i november.

SISTE: DIALOGEN STARTET

I de to månedene som er gått siden landsmøtet, har styret formelt varslet NHO om vedtaket og startet en dialog med andre håndverksbransjer, opplyser styreleder Sivertsen.

Forbundets utdanningsutvalg har også hatt møte der andre bransjer var invitert. Møtet handlet blant annet om arbeidet med opplæring og utdanning i den nye landsforeningen.

BNL: BEKLAGER UTMELDINGSVEDTAKET

BNLs styreleder og daglige leder tar imot Byggmesterforbundets utmeldingsvedtak med beklagelse.

Nyvalgt styreleder Haakon Tronrud sier til Byggeindustrien at han beklager avgjørelsen, men er glad for at det ble et så klart flertall. Det betyr at byggmestrene er samlet bak beslutningen, sier han.

BNL-sjef Jon Sandnes sier

til Byggeindustrien at det er trist at man ikke klarer å holde næringen samlet, men at han har respekt for avgjørelsen. Nå må BNL se hvordan det skal sko seg best mulig for framtida. ■

Se også side 40:
**«FOR OG MOT
BNL-UTMELDING
PÅ LANDSMØTET»**

BENDERS TEGLTAKSTEIN TVILLING

Tvilling er en dobbeltkrummet tegltakstein med høy kvalitet, pent utseende og enkel legging som gjør at du som håndverker kan levere ett produkt til dine kunder som gir store fordeler. Med 40 års garanti og ett produkt som har den kvaliteten og det utseende som man forventer av tegltakstein gjør valget enklere. Tvilling fås i ett bredt utvalg av overflater og farger, både i naturell, engobert og glasert.

Mer om Benders
www.benders.no

Eskil Ørdal og Jørgen Binde fra Byggmesterforbundet Nord-Trøndelag i prat med daglig leder Frank Ivar Andersen.

- Det er en klar trend mot mer industriell bygging og isolering med tre fordi utførende vil ha det enkelt på byggeplassen, sier direktør Arne Jebsen i Hunton. (Foto: Christopher Kunøe)

Hunton er på hugget

ASKER: - Første september setter vi i gang det tredje skiftet på den nye fabrikk ved Gjøvik: Målet er tre prosent av isolasjonsmarkedet i Norden, sier direktør Arne Jebsen i Hunton.

Huntons nye fabrikk på Skjerven utenfor Gjøvik åpnet i fjor og går allerede godt. (Foto: Hunton)

Isolering med trefiber utgjør en liten andel av det norske markedet. Det vil Hunton endre på. (Foto: Hunton)

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Produzenten har truffet godt i markedet med sin Nativio Trefiberisolasjon. Nå vurderer de både et fjerde og femte skift på fabrikkene om veksten på plate- og innblåst isolasjon fortsetter.

- Produktet er blitt godt mottatt og så langt ser dette veldig bra ut, sier Jebsen til Byggmesteren.

RIMELIGERE PRODUKT

For fire år siden besluttet Hunton å satse på helnorsk produksjon og utvikle leieproduksjon av trefiberisolasjon ved en fabrikk i Polen.

- Nå gir de to fabrikkene våre på Gjøvik oss viktige konkurransefordeler: Mange flere vil ha kortreiste produkter av tre på grunn av det grønne skiftet. Og lav kronekurs gjør produktene våre attraktive i

hele Norden - vi skal jo lykkes i hele markedet vårt, forklarer Jebsen.

Prisen på Nativo er blitt mer konkurransedyktig sammenlignet med mineralull.

– Med utenlandsk produksjon og frakt kostet vi over to ganger de etablerte løsningene. Selv om vi tilbyr et produkt med andre egenskaper, så gjør en høy pris det komplisert å ta markedsandeler, sier Jebsen.

– Kan dere gå videre ned i pris?

– Det ser jo ut til at kundene aksepterer dagens nivå. Samtidig er strategien vår frem til 2023 å forbedre produktiviteten. Vi skal bli litt bedre og mer kostnadseffektive hver dag, sier Jebsen.

KORT BYGGETID MED INNBLÅST ISOLASJON

I Finland, Sverige og Tyskland isoleres nå hvert tredje nybygg med innblåst isolasjon.

– I Norge isoleres over 95 prosent av byggene for hånd med plater. Det er kostbart og tar tid. Men er utførselen i forkant riktig, er det nesten umulig å slå kostnaden ved innblåsing, sier Jebsen.

Både huskjedene, byggmestere og byggevarekjedene satser nå stort på mer industrialisert husbygging.

– Den utviklingen er en fordel for oss. Både for blåseisolasjon og for våre andre produkter som konstruksjonspakkene og sammensatte leveranser. Vi har stor etterspørsel etter Huntonveggen: Vindtett plate på utsiden, Nativo Trefiberisolasjon, I-bjelker, Intello dampbrems og Fermacell Fibergipsplate innvendig, forklarer Jebsen.

Kundene vil ha preaksepterte løsninger.

– Mange byggherrer som Norgeshus, ser nå at kostnadene for ulike løsninger er ganske like, men at de har

store fordeler ved å velge preaksepterte løsninger som de kan bygge med flere ganger. Økonomien blir ikke bedre av å bygge noe helt nytt hver gang, fastslår Jebsen.

KREVER KOMPETANSE

Hunton ser nå etter flere partnere som kan blåseisolere.

– Planen er å doble dagens antall partnere og antall blåsebiler. Samtidig må vi passe på at isolatørene våre leverer et godt resultat ute på byggeplassene. Derfor bruker vi mye ressurser på å lære opp og sertifisere de som isolerer for oss, sier Jebsen.

Dårlig utstyr og lav kompetanse om innblåsing av cellulose og mineralull gjorde at metoden fikk et dårlig rykte i Norge på 1980-tallet.

– I dag ser utførende at vi har riktig utstyr og kunnskap om dette. Men det er mange som må få blåseisolasjon forklart skikkelig flere ganger. De vil se at Hunton og Nativo fungerer i ulike bygg på forskjellige steder i landet før de går over til oss.

KAN VOKSE MYE

Arne Jebsen har vært leder i Hunton siden 1997 og eier i dag 80 prosent av selskapet. Målet har hele tiden vært å lykkes med løsninger basert på norsk tre og trefiber.

– Det er spennende tider fordi vi har sterkt økende etterspørsel – men jeg vet at du trenger år på virkelig å komme inn i dette markedet. Dette er ikke en 100-meter, men en maraton, sier Jebsen.

Å starte opp en stor fabrikk, er alltid en risiko.

– Ofte kan det gå flere år fra man vurderer å prøve et nytt byggemateriale til man faktisk prøver det ut. Men denne gangen har ikke kundene trengt det, sier direktør Arne Jebsen i Hunton. ■

Litt flere søker byggfagene

OSLO: 4 450 unge har søkt vg1 bygg- og anleggsteknikk i år, en økning på 90 fra året før ifølge Utdanningsdirektoratet som gjerne skulle sett at enda flere jenter søkte seg til fagene. Over 9 av 10 søkere har fått tilbud om plass, og de fleste av dem har fått tilbud om sitt førsteønske etter førsteinntaket til offentlige videregående skoler skoleåret 2020-21. Utdanningsdirektoratet varsler at andelen søkere som får tilbud om førsteønsket er lavest på Vg1 og på yrkesfag.

Tilsyn med bemanning er i gang

OSLO: Fra 1. juli kan Arbeidstilsynet føre tilsyn med om innleie fra bemanningsforetak er lovlig og om de innleide likebehandles med fast ansatte. Endringer i arbeidsmiljøloven og statsansattloven ligger til grunn for det. Dette innebærer at tilsynsmyndighetene kan gi pålegg og reaksjoner ved brudd på disse reglene. De første virksomhetene som vil få tilsyn, er bygg- og anleggsvirksomheter i Oslo og omegn fordi det tidligere er rapportert om høy andel innleie fra bemanningsforetak i byggebransjen der.

BENDERS TEGLTAKSTEIN HANSA RETTKANT

Benders tegltakstein Hansa med rett fremkant er en moderne utvikling av den klassiske strengpressede tegltaksteinen. Den rette fremkanten gir et gammeldags uttrykk som passer godt til rehabilitering av bolighus og andre bygninger med historisk sus.

Mer om Benders
www.benders.no

Forbereder seg på koronahøsten

ASKER: Bedrifter i byggebransjen skjerper smittevern-tiltak og advarer ansatte om at reiser til «røde land» medfører karantene uten lønn.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Det viktigste er å følge nasjonale lover og retningslinjer. Men så må den enkelte virksomhet selv vurdere, etter en risikoanalyse, om det er grunnlag for om de trenger strengere regler, sier kommuneoverlege Meera Grepp i Asker til Asker og Bærum Budstikke.

TAR INGEN SJANSER

Etter en sommer med færre utbrudd av korona, frykter byggebransjen at ansatte som har vært ute og reist,

Mange bedrifter innfører strengere smittevern-tiltak på sine byggeplasser. (Illustrasjonsfoto: C. Kunøe)

kan ta med seg koronaviruset tilbake på byggeplassen.

En av Askers største entreprenør- og tømrerfirmaer er Finstad & Jørgensen

som har 75 ansatte.

– Foreløpig har vi ikke hatt behov for egne regler, og jeg forbyr heller ikke ansatte å reise utenlands. Men reiser noen til et rødt land, blir det karantene uten lønn. Jeg utelukker heller ikke at det kan bli noen spesielle kjøreregler om smitten blusser opp igjen nå mot høsten, sier styreleder Hans-Christian Finstad til Asker og Bærum Budstikke.

REGJERINGEN STRAMMER INN IGJEN

– Slik smittesituasjonen er nå, kan ikke regjeringen åpne for flere enn 200 personer på arrangementer, eller kamper og cuper i breddeidretten for voksne, sa helse- og omsorgsminister Bent Høie på pressekonferansen om koronasituasjonen i begynnelsen av august.

Han varslet samtidig at ny vurdering om gjenåpning og smittesituasjonen kommer i begynnelsen av september.

Eldre utsettes for uærlige håndverkere

NITTEDAL: I løpet av kort tid i sommer har flere eldre mennesker i kommunene nord for Oslo blitt svindlet av noen som sier de er malere.

Lokalavisene på Romerike har fortalt om tre tilfeller der huseierne er lurt av håndverkere til å betale opptil flere hundre tusen på forskudd, men at håndverkere ikke har levert noe som står i forhold til det.

– Det er tre tilfeller som er omtalt i lokalavisene, men vi har flere

Malerne skulle vaske og male, men gikk i gang med å rive også brukbar kledning før huseieren fikk stoppet dem.

eksempler på dette, sier Lars Mamen som leder Fair Play Bygg i Oslo.

– Mønsteret er det samme, og antakelig er det de samme personene eller fra samme miljø som står bak selv om de opererer med ulike foretak. Jeg regner med at de reiser rundt og snart kan operere

andre steder i landet, fortsetter Mamen. Han oppfordrer derfor byggebransjen til å følge med og melde fra om sanne saker.

Til Romerikes Blad sier en politiadvokat at anmeldelsene ligger i politiets registre. Selv om sakene kan bli henlagt, kan de bli brukt til å se saker i sammenheng seinere.

Vi kan konstruksjon og bygg!

»Ledende aktør på takstoler«

Mange år med opparbeidet kompetanse om tre, takstoler og prefabrikerte byggkomponenter

KONTAKT OSS

Fabrikker i Minnesund, Svarstad og Tanumshede
Tel 63 96 90 90
takstolteknikk@derome.no

Mer informasjon www.derome.no

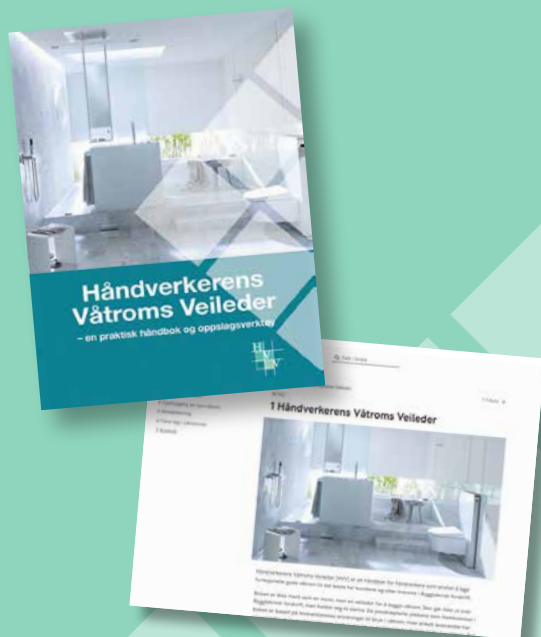
Derome
Takstolteknikk

DET ER VI SOM VIRKELIG KJENNER BEHOVENE TIL BYGGENÆRINGEN

Prat med oss om forsikringer,
pensjon og garantier

Håndverkerens Våtroms Veileder i digital versjon

Nettversjon av Håndverkerens Våtroms Veileder (HVV) kan nå bestilles på www.hvvkurs.no

- Unngå feil og skader på bad. Bygg rett første gang, med riktige produkter.
- Temaer som fuktmekanikk, konstruksjoner i mur og tre, membraner og gjennomføringer, blir belyst med 3D bilder og skisser som viser de forskjellige oppbyggingene av et våtrom.
- Håndverkerens Våtromsveileder er utviklet av Byggmesterforbundet i samarbeid med Norske Murmestres Landsforening.

Riktige bad, etter gjeldende regelverk, med Håndverkerens Våtroms Veileder.
Bestill på: www.hvvkurs.no

Årsabonnement medlem: kr. 950,-. Ikke-medlem: kr. 1.300,-.

**BYGGMESTER
FORBUNDET**

NYHETER

Roy Skorstad, Byggmesterforbundet (t.v.), er valgt til leder i styret for Fair Play Bygg Norge. Med seg som styremedlem får han blant andre Vidar Sagmyr, Fellesforbundet.

Seriøsitets- arbeidet samles nasjonalt

OSLO: Tre lokale prosjekter mot arbeidslivs-kriminalitet i byggenæringen går nå sammen i Fair Play Bygg Norge.

Det er Fair Play Bygg Oslo og omegn, Byggebransjens Uropatrolje i Trondheim og Fair Play Bygg Rogaland som sammen har etablert Fair Play Bygg Norge.

– Formålet er å koordinere drift og aktivitet i de lokale akrim-prosjektene. Dessuten vil vi være en felles stemme overfor sentrale myndigheter og organisasjoner, sier Lars Mamen, daglig leder i Fair Play Bygg Oslo og talsperson for Fair Play Bygg Norge i en pressemelding.

LOKALT ARBEID VIKTIGST

– Den viktigste aktiviteten i akrim-arbeidet vårt vil fortsatt ligge lokalt, understreker han.

– Fair Play Bygg Norge skal ikke trekke krefter eller økonomi ut av de lokale prosjektene, men vi har sett at det kan være praktisk i større grad å koordinere arbeidet vårt.

VIL BIDRA TIL FLERE LOKALE PROSJEKTER

– I tillegg vil vi gjerne stimulere til flere lokale a-krimprosjekter. Vi tror nok det er behov for lignende aktiviteter i flere byer i landet. Byggebransjen har dessverre store utfordringer med arbeidslivskriminalitet, som går utover både arbeidstakernes rettigheter og arbeidsmiljø, seriøse bedrifter blir utkonkurrert og samfunnet går glipp av skatteinntekter i milliardklassen, sier Mamen. ■

Majo Eigedom AS ansatte jubler over medlemskap i Systemhus. (Foto: Systemhus)

Flere vil ha byttet tak, vinduer og dører etter koronaen

KNARVIK: Majo Eigedom AS i Knarvik ved Bergen har fått så stor etterspørsel etter fagfolk til å skifte tak, vinduer og dører at de har opprettet en ny avdeling for rehabilitering.

Firmaet har 15 ansatte og har nylig blitt nytt medlem i Systemhuskjeden, framgår det

av en pressemelding fra Systemhus.

– Mange vil rehabilitere boligene, men det er også mange som vil bygge hytte, særlig nå som koronaen begrenser reisemulighetene til folk, sier Magnus Johan Helgesen, byggeleder og eier av bedriften.

– Det er det totale tilbudet som Systemhus og Mestergruppen har som gjør at vi har meldt overgang, forklarer daglig leder Jon Magne Gabrielli.

Firmaet ble etablert i 2003 og omsatte i fjor for 48 millioner kroner. Foruten 15 ansatte, har firmaet nå en lærling.

Koronakrisa har gitt terrasse-rekord

EIDSVOLD VERK: Siden koronakrisa stengte Norge i mars, har nordmenn snekret terrasser som aldri før. På tre måneder inntil 15. juni, solgte Moelven terrassebord som tilsvarer 40 000 terrasser a 30 kvadratmeter. Det er 50 prosent mer enn ved samme tid i fjor.

– Vi gleder oss selvsagt over den store veksten, og at vi har klart å holde hjulene i gang under koronautbruddet. Samtidig vet vi at framtiden i byggebransjen aldri har vært mer usikker, sier Bjarne Hønningstad, divisjonssjef hos Moelven Wood.

Byggtreff må utsettes

OSLO: Byggtreff 2020 som Byggmesterforbundet hadde planlagt i slutten av august, må utsettes inntil videre. Utviklingen i smittespredning gjør utsettelse nødvendig. Byggtreffet var ment til medlemmer i Byggmesterforbundet Oslo og Viken. 22 leverandører forberedte seg på å møte byggmestre og ansatte. Fagdagen skulle bestå av ulike presentasjoner fra en scene og på leverandørenes utstillinger. Deltakerne ble invitert til å komme for å bygge nettverk med kolleger og leverandører.

– Et slikt arrangement passer dessverre dårlig med at det er økt smittespredning igjen i Oslo og Akershus, konstaterer Ali Reza Nouri, regionleder i Byggmesterforbundet og en av arrangørene. Han kan ikke si noe nå om når arrangementet kan gjennomføres.

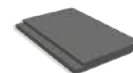
Finansparken ble «Årets» to ganger på samme dag

STAVANGER: SR Banks hovedkontor Finansparken ble på en og samme dag i juni kåret til Årets Trebyggeri og Årets Bygg.

Treteknisk og TreFokus i samarbeid med Byggeindustrien delte ut prisen Årets Trebyggeri, mens Årets Bygg er en pris som deles ut av Byggedagene i regi av Byggeindustrien. Finansparken er omtalt i Byggmesteren flere ganger. Det er snaut 23 000 kvm stort i sju etasjer basert på et industrialisert byggesystem med limtre og massivtre samt spesialtilpassede dragere i limtre av bøk.

BENDERS BETONGTAKSTEIN CARISMA FLAT

Benders Carisma er vår flate takstein for moderne arkitektur. Carisma gir deg et tak med rene linjer og er ofte benyttet på moderne boliger i funkis-stil, men kan også være et spennende valg på mer tradisjonelle hus og hytter. Denne taksteinen er en kombinasjon av høy kvalitet og stilren design.

Mer om Benders
www.benders.no

Brannskadd laftevegg gir særpreg

– Kjøkkenet er blitt en av mine favorittplasser i huset, sier eieren, Nina Knudsen.

Den brannskadde tømmerveggen på kjøkkenet er blitt et blikkfang i huset. Den står i fin kontrast til kjøkkeninnredningen i teakfiner og benkeplaten av børstet stål.
(Alle foto: Lise Bjelland)

Helt i enden av Risbakken, en av Stavangers koseligste gater, ligger huset til Nina Knudsen.

STAVANGER: Sjøkket var stort da den nye eieren oppdaget store brannskader. Med arkitektens hjelp er skadene tatt vare på og er noe alle besøkende kommenterer.

AV LISE BJELLAND
POST@BYGGMESTEREN.AS

– I salgsprospektet stod det at det hadde vært «tilløp til brann», men omfanget viste seg å være mye større, sier Nina Knudsen. Hun minnes synet av forkullede vegger og takkonstruksjon da hun skulle begynne å rive innvendig. I dag har nettopp dette «lille branntilløpet» blitt en del av husets særpreg.

FORKULLET VEGG SKJULT MED TAPETLAG

Det var da eieren gikk i gang med å rive innvendig kledning at sjøkket kom. På den ene tømmerveggen dukket det opp store brannskader.

– Veggen var helt forkullet og hadde et tykt lag med brennt kull. For å skjule skaden, var den tettet igjen med flere lag tapet og plater. Jeg gikk litt i kjelleren, det må jeg innrømme.

– Men arkitektene visste råd! De mente veggen kunne beholdes hvis det meste av soten ble skrapet bort.

Den gamle trappa til andre etasje er beholdt. Alle lettvegger i huset er kledd med teakfiner.

Det var mye arbeid, sotstøvet lå tykt i lufta mens vi holdt på. Men resultatet ble bra og til slutt smurte jeg på linolje for å binde det som måtte være av sotrester, forteller Nina.

EN DEL AV HISTORIEN

I dag forteller den brannskadde kjøkkenveggen om husets historie, og har blitt et blikkfang som alle besøkende kommenterer. Fra favorittplassen ved spisebordet nyter Nina utsikten over byen og vet med hver fiber i kroppen at hun har kommet hjem.

LITE HUS MED STOR UTSIKT

Helt i enden av det som må være en av Stavangers koseligste gater, ligger Risbakken 28. For snart to år siden kjøpte hun det 150 år gamle tømmerhuset som hun i mange år hadde gått og kikket på. Høyt hevet over annen bebyggelse ligger det og vipper helt på kanten av en liten fjellknaus. Nina visste at det var en fantastisk utsikt over byen og innseilingen fra huset.

NEDSLITT OG GAMMELT

– Huset var nedslitt og måtte totalrenoveres, men jeg var klar for å gå i gang med dette prosjektet og koblet tidlig på arkitektene Elisabeth Hoem og Stig Folstad. Kunne de se muligheter jeg ikke så? Det eneste jeg var sikker på, var at jeg ville fjerne høyloftet og åpne opp til taket. Jeg ville ha luftige rom med god takhøyde.

SPENSTIG OG OVERRASKENDE

Arkitektene ble raskt engasjert i husprosjektet og kom med forslag på overraskende og spennende løsninger. Samtidig som de viste respekt for husets originalitet.

– Huset bestod opprinnelig av mange små rom. Arkitektene foreslo å åpne opp og bytte om på kjøkken og stue nede, det samme med soverom og bad oppe. I tillegg ville de løfte et utbygg som opprinnelig bare var på én

Johannes Time Bø leker ut til etterisolering med trefiberisolasjon. (Foto: Kjell Høie)

Etterisolering var en del av rehabiliteringen som Høie Ueand sto for. (Foto: Kjell Høie)

etasje, opp til full høyde på huset.

En annen spennende detalj i arkitektenes forslag, var å fjerne en liten meter av gulvet mot ytterveggen i andre etasje i det som skulle bli Ninas soverom. Denne løsningen ville slippe verdifullt dagslys inn til første etasje.

ET GODT HUS Å BO I

– Hver dag kjenner jeg på hvor godt dette huset er å bo i, jeg er bare så fornøyd med alle løsningene. Og så er jeg litt stolt over at jeg som er alene, turte å gå på et så stort prosjekt. De fleste på min alder begynner kanskje å tenke på å flytte til en leilighet, men det er definitivt ikke noe for meg. Jeg liker det gamle som har sjel, fastslår hun. Knudsen roser arkitektene og Byggmester Høie Ueland for samarbeidet og det gode resultatet. ■

I det ene soverommet sikrer en vegg av glass mot åpningen til første etasje.

Fra et annet soverom er det flott utsikt over byen og innseilingen.

Kenneth Hagane og Jarle Kroken har startet og driver firmaet Fagbo AS som nå utvikler tomteområdet Tjennheia i Vegårshei.

Ungt firma setter boligfart på Vegårshei

VEGÅRSHEI, AGDER: Tjennheia har vært regulert til boligbygging lenge, men ingen har våget å gå løs på det før et tomannsfirma nå har satt i gang.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Fagbo AS er eid av tømrerne Kenneth Hagane og Jarle Kroken. De har drevet firmaet i fire år og har hittil bygd tomannsboliger til salg. Nå blir det tomteutvikling med hovedvekt på salg av de 53 eneboligtomtene i Tjennheia. Men nesten selvsagt skal de også bygge noen boliger selv. Ett til hver av dem i tillegg til et par tomter der de vil bygge for salg. De første boligene skal de bygge selv for å bidra til økt interesse og flere salg.

– Folk som bor i Vegårshei eller som ønsker å flytte tilbake, har ventet lenge på at dette feltet skulle bygges ut. Hittil har vi forhåndssolgt åtte tomter, forteller Hagane.

DELER MED FLERE

– Vi har ikke tenkt eller mulighet til å bygge ut dette feltet alene. Vi vil slippe andre til så kundene kan velge byggefirmaene de selv måtte ønske, forsikrer Hagane.

Da han og Kroken startet Fagbo AS, fulgte de råd fra en regnskapsfører og etablerte et utbyggingsselskap og et prosjektselskap i tillegg til driftsselskapet. Prosjektselskapet stiftet de sammen med maskinentreprenøren Bergan Maskin da de begynte å planlegge Tjennheia.

AVGJØRENDE MEDEIERSKAP

– Vi kunne begynne utvikling av området fordi vi har maskinentreprenøren som medeier i prosjektet og fordi grunneieren har gitt oss en grei avtale, forklarer Hagane mens vi går oppover i heia der spregning og graving er kommet i gang. Det er lett å forestille seg at det blir store grunnlagsinvesteringer før den første boligen kan bygges og selges.

Her er det knauser med store furuer. Preget av hei og naturskog skal bevares så godt det er mulig, lover Hagane.

– Tjennheia ligger høyt og flott med kort vei til fine turområder og til Korsdalstjenna, sier Kenneth Hagane.

– Det blir jo et byggefelt, men vi får lagt veier og tomter uten for store inngrep. Det er et lokalt firma som har lagd reguleringsplanen og som har tatt hensyn til de viktige kvalitetene. Folk flytter hit for beliggenheten og omgivelsene. Det må vi ta vare på!

På den ene utsiktstomta, som kompanjong Jarle har kjøpt, ser vi til Myra som er sentrum i Vegårshei, i den ene retningen. Til venstre ligger lille Korsdalstjenn rett nedenfor tomteområdet. Forbi dette går det opp mot et turområde som er kjent og kjært for folk på Vegårshei.

– EN GAVEPAKKE FOR HELE BYGDA

– Tjennheia er en gavepakke til alle byggmestre her og til hele bygda. Vi har sikret oss to tomter og skal bygge to boliger i første omgang, sier byggmester Gunstein Lindtveit.

Han er imponert over pågangsmotet til kollegene i Fagbo AS og glad for at de slipper flere til i utbyggingen framover. Lindtveit har drevet virksomhet i Vegårshei i 50 år, og også bidratt sterkt i tidligere feltutbygginger. ➔

To tomannsboliger ligger på rekke. Til to av leilighetene er det bestilt garasje også.

FAKTA

FAGBO AS, VEGÅRSHEI

Etablert i 2016 av Kenneth Hagane og Jarle Kroken.
Bygger boliger og rehabiliterer i Vegårshei i Agder.
Forhandler Systemhus.
Driver tomteutvikling i prosjektfirmaet Fagbo Prosjekt AS sammen med maskinentreprenør Bergan Maskin, Vegårshei.

VEGÅRSHEI KOMMUNE

Ligger i Agder med grense mot Tvedestrand, Risør, Gjerstad og Nissedal.
2 100 innbyggere i januar 2020, sju flere i første kvartal 2020, ifølge Statistisk sentralbyrå. Boligbygging siste fem år: 68.
Næringsliv med trevarefabrikk, trappefabrikk, huselementer og en rekke aktører i bygg og anlegg.

Kjøkkenet har fått god plass og det er åpent mot stua.

TOMANNSBOLIGER SOM SELGER

Når Kenneth Hagane ikke er på tomtevisning eller i kontraktsmøter med tomte- og boligkunder, bygger han og kompanjongen på de siste av to tomannsboliger i et etablert boligfelt.

– Vi har fått tomannsboligene tegnet til oss, og har planlagt dem med god plass i en og en halv etasje. Standarden er god og innenfor en pris som er akseptabel for mange her, ca 2 millioner for 80 kvadrat, forteller han.

GOD Plass PÅ LOFTET

Som standard innredes første etasje med stue som er åpen mot kjøkkenet, to soverom og bad, og som et tillegg kan også lofts-etasjen innredes. Her er det ferdigmalte panelplater på veggene, våtromsplater med flis-utseende på baderommet og parkett på alle oppholdsrom.

Ute er det bygd stor terrasse med levegg mot naboen i samme tomannsbolig.

– Det skal være god plass på terrassen så det blir fint å bo her, sier Hagane.

Det er blitt seks like leiligheter i tomannsboligene. Det er en stor fordel å bygge det samme flere ganger.

– Vi lærer av hva vi har gjort før, og får en helt annen kontroll med tidsbruk og kostnader etter hvert, fastslår Hagane.

PASSER I ULIKE LIVSFASER

Kjøperne er i ulike livssituasjoner, enslige og par, eldre og yngre med og uten barn.

Vi går på visning i en leilighet som snart er klar til overlevering. Her er også loftet innredet med soverom og stort bad.

– Fordi vi trekker taket ut over inngangspartiet, blir det også god plass på loftet, poengterer Hagane.

GREIT Å VÆRE TO

Det lille firmaet regner med en omsetning på 12–13 millioner kroner i år. Det er nesten en dobling fra tidligere år, og henger sammen at de har solgt flere leiligheter. De to kompanjongene vil gjerne bli større, men det skal ikke skje fort.

Vi søker hjelp og råd der vi kan få det. Regnskapsføreren har vært til god hjelp, det er også Systemhus blant annet når det gjelder hva vi må følge med på av lover og regler. Vi ble forhandlet i kjeden i fjor. Det er vi godt fornøyd med, sier Hagane. ■

– Jippi, vi har fått en ny bade plass! jubler Alma Johanne Castillo del Pezo sammen med ordfører og bestefar Kjetil Torp.

Vegårshei vokser med bade plass og boliger

VEGÅRSHEI, AGDER: Innlandskommunen Vegårshei har i sommer fått en ny attraktivitet – nå har den også fått en kommunal bade plass i sentrum. ➔

Vegårshei ski- og aktivitetssenter er et annet tilbud som bidrar til kommunens attraktivitet, ifølge ordføreren.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Den lille kommunen ligger 24 km fra Tvedestrand som er nærmeste by på Sørlandskysten. Den er en av få distriktskommuner i Agder som har hatt vekst i folketallet de siste åra. Den nye badeplassen bidrar til den positive befolkningsutviklingen sammen med et ski- og aktivitetssenter som er utbygd til ulike aktiviteter vinter som sommer, mener ordfører Kjetil Torp (KrF).

– Badeplassen er anlagt på den gamle Vaskarplassen, og har lenge vært etterlengtet blant folk her. Vi fikk statlig støtte på 1,6 millioner kroner for å anlegge plassen, så derfor var det naturlig at fylkesordføreren kom for å åpne den i slutten av juni.

Torp mener badeplassen blir til stor glede for flere enn de badende. Som nærmeste nabo ligger nemlig omsorgsboliger som nå får mer liv og røre i nærheten. Vaskarplassen ligger til Storelva som er en del av Vegårsvassdraget.

FEMTEPLASS I TRIVSEL

Vegårshei kan smykke seg med en femteplass i «bostedsattraktivitet» blant landets kommuner. Det er en rangering Telemarksforskning har satt opp basert på blant annet geografisk plassering og tilgang på arbeidsplasser vurdert opp mot faktisk befolkningsutvikling.

UNGT PÅGANGSMOT MÅTTE TIL

Ordfører Torp tror på fortsatt vekst i folketallet blant annet fordi det ferske tømmerfirmaet Fagbo AS har fått i gang utbygging av et tomteområde med plass til over 50 eneboliger.

– Tømmerne i Fagbo AS har med ungdommens entusiasme gått løs på et område som lenge har vært regulert til boligbygging, men ingen har våget å starte på. Når deres pågangsmot kombineres med en maskinentreprenør og et planleggingsfirma som begge er lokale og erfarne, og grunneieren, er det gode muligheter for at de vil lykkes, mener ordføreren.

Han viser til at felt som er lagt til rette av kommunen og ulike private interesser tidligere, har gitt befolkningsvekst. Siden 2000 har folketallet steget fra 1 838 til 2 096 i 2019. I Tjennheia som det nye feltet heter, var de åtte første tomtene solgt idet anleggsarbeidene kom i gang i våres.

FLYKTNINGER SOM EN RESSURS

Noe av veksten Vegårshei har hatt de siste 20 åra, tilskrives bosetting av flyktninger. Kommunen har sørget for boliger og har etter hvert fått godt integrerte innbyggere igjen for det. Jobbmuligheter i lokalt næringsliv, har også vært viktig for integreringen. Nå er imidlertid bosetting av flyktninger stengt for Vegårshei. Departementet krever at kommuner må ha minst 5 000 innbyggere for å få bosette nye.

FOLK VIL REISE

– Vi har ikke så mange arbeidsplasser innenfor kommunens grenser, men folk som bor her, er villige til å reise ut til Tvedestrand, Arendal, Åmli og andre steder for å jobbe.

Mange er vant med reisevei på en halv og opp til en hel time til og fra jobben, forklarer Torp.

Regionale retningslinjer som pålegger kommunene å bygge tett og nært i sentrum, gjelder også i Vegårshei. Men i forståelse med fylkesmannen, er det åpnet for spredt boligbygging etter en kommunal plan.

– Det er ikke alle som vil bo i sentrum, og det må vi akseptere. At vi bor spredt, er også en av våre kvaliteter, og det får vi heldigvis ta vare på, fastslår ordføreren.

LEILIGHET PÅ LÅVEN

Men også den som vil ha mindre plass, med kort avstand til kafeen og butikkene, har kommunen tenkt på. For noen år siden tok den initiativ til å bygge om låver i sentrumsområdet til leiligheter. Den første låven rommer nå fire leiligheter. Innenfor dørene er de moderne. Utenfra derimot, har den lille låven beholdt sitt låvepreg, bortsett fra ett og annet nytt vindu, og et inngangsparti til to leiligheter øverst på låvebrua.

I nærhet til denne lille låven er det også i kommunal regi bygd en firemannsbolig med samme preg, rød kledning og ikke altfor store vinduer.

Fordelen med slik ombygging, er at et gårdsmiljø kan bevares samtidig med at flere kan få praktiske leiligheter sentralt. Private har planer om ett eller to andre slike prosjekter.

Gårdstunet ligger inntil hovedveien på Myra, Vegårsheis sentrum, og i den lille låven er det innredet fire leiligheter.

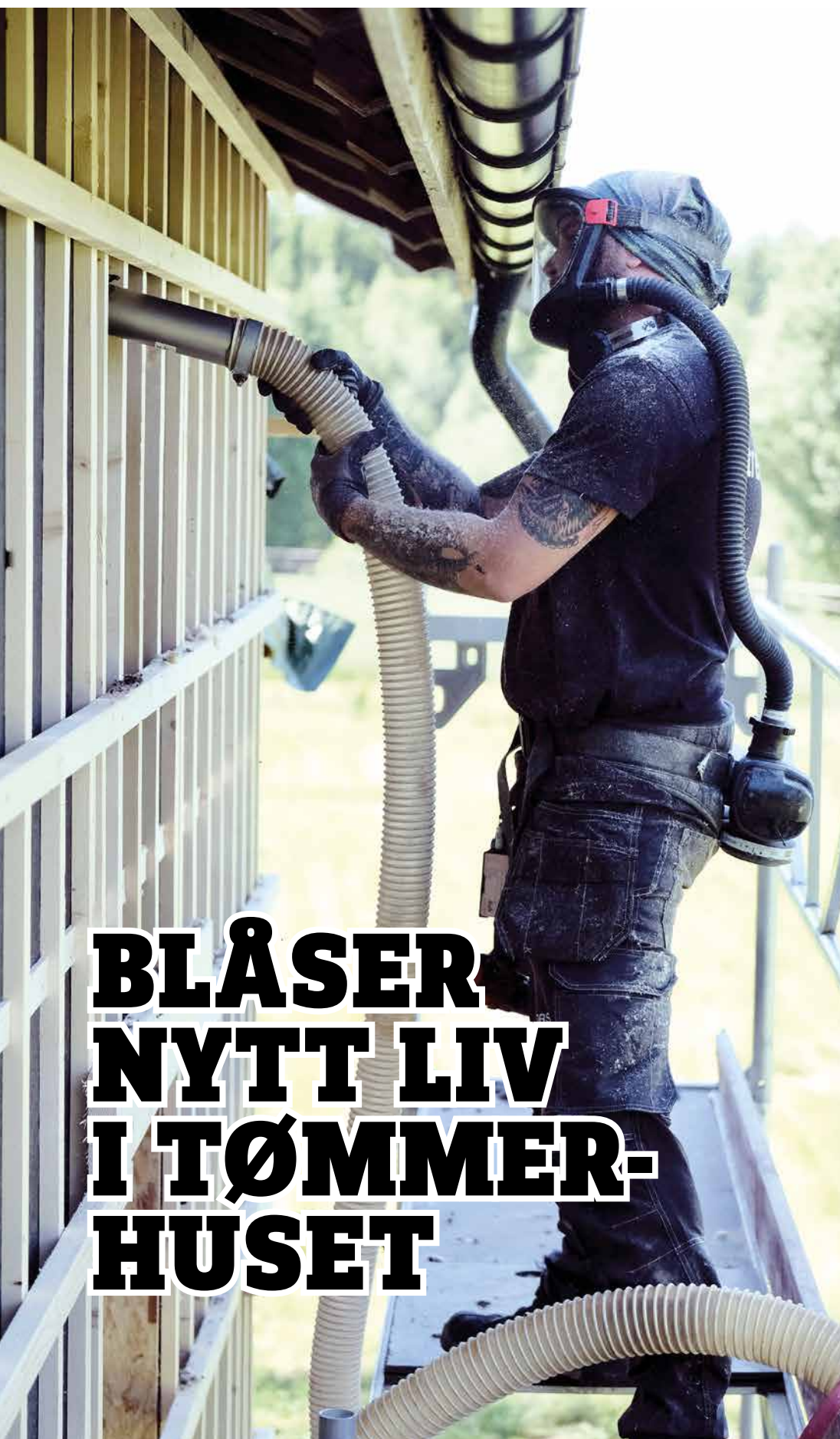
STRAFFES SOM ALENEKOMMUNE

Til tross for en god utvikling i boligbygging og folketall, er heller ikke Vegårshei spart for økonomiske utfordringer. Da kommunaldepartementet ivret for å slå sammen kommuner, valgte alle kommunene i regionen å stå alene. For Vegårshei ble straffen for «frivillig alene» et minus på 2,9 millioner kroner i statlige tilskudd. Det er alvorlig og har gjort en en prosess med nedbemanning og innsparinger enda tynge.

– Jeg gikk til valg på at vi må ta tilbake økonomisk styring, og det er målet, men det er en tung vei fram dit, konstaterer ordfører Torp. Etter en periode uten ordførerkjede, ble han igjen valgt til ordfører i 2019. KrF hadde gjort et brakvalg og fikk 40,2 prosent av stemmene. ■

FOR DEG SOM JOBBER I TØMRERFAGET

TØMREREN

**BLÅSER
NYTT LIV
I TØMMER-
HUSET**

**TEMA: TAK-
TERRASSER
OG FLATE
TAK** SIDE 30

**PRODUKTNytt:
STÅENDE
SKJULT INN-
FESTING**
SIDE 38

BLÅSER NYTT LIV I TØMMER- HUSET

SKOGBYGDA: - Her isolerer vi med trefiber i vegger, bjelkelag og tak, sier formann Fredrik Skårerflaen Throndsen i Norges-
hus Ringstad Bygg AS.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Tømmerhuset fra 1922 rehabiliteres av Throndsen som får hjelp av kollegaene. I dag skal det etterisoleres med innblåst trefiber fra Nativo.

– Det var oldefaren min som satte opp huset her på tunet, forteller Throndsen som har alle kvitteringene fra den gang. Hele 1 900 kroner kostet huset for snart hundre år siden.

– På 1990-tallet ble huset «fikset» av håndverkere som tettet igjen luftingen til krypkjelleren. Nå måtte hele bjelkelaget skiftes ut og bunnstokkene rundt byttes, sier Throndsen.

Huset etterisoleres med ti cm som er gjennomsnittet for dette huset og et minimum for innblåsing er sju cm. Prosjektleder Joakim Andersen viser hvordan veggene er bygget opp slik at trefiberet kommer til i alle hulrom og sprekker. ➔

Huset i Skogbygda har totalt 115 m² veggareal og etterisoleres med trefiber i løpet av seks - sju timer.

Jo flere hindere i veggen,
desto flere steder må isola-
tør Thomas Sømme blåse
inn trefiber med lavere
hastighet.

KLARE FOR ETTERISOLERING: Fra venstre Formann Fredrik Skårerflaen Throndsen og prosjektleder Joakim Andersen i Norges-
hus Ringstad Bygg AS, blåseisolatør Thomas Sømme, distriktssjef Joakim Bang og salgssjef Roy E. Hansen i Nativo Trefiberisolasjon.

– Vi har bygget ut med vanlige 60 modu-
ler. For å opprettholde luftingen og unngå at
vindtettingen buler ut, henger vi inn en eks-
tra sløyfe og tetter luftingen bak kledning.

Veggene er rettet opp med to-to og da
kan det bli ujevnt med klosser bak.

– Det er om å gjøre å holde klossene så
små som mulig, slik at trefiberen kan gli inn
og bli blåst alle steder. Setter du inn svære
tverrgående klosser bak to-tom er det lett
for at dette henger seg opp og kan skape
lommer under, for eksempel.

Firmaets erfaring er at man lykkes bedre
med innblåsing om baksiden er så ren
som mulig.

VINDTETTINGEN ER AVGJØRENDE

Fredrik Skårerflaen Throndsen tror at mange
bygger og retter opp veggene i eldre trehus
med to-fire helt inntil tømmeret. Han tviler
litt på den løsningen: – Da får du et rent
fakk hele veien, men her gjør vi det anner-
ledes. Litt for å minimere kuldebroer og fordi
det blir lettere å rette opp – synes vi.

Joakim Andersen påpeker hvor viktig
utførelsen av den nederste overgangen av
vindtettingen er.

– Du må ha god overgang i bunn. Bruk
en papp som du får klemt helt nederst på
bunnstokken eller grunnmuren. Overgan-
gen mellom grunnmur og tømmer må du
tette skikkelig ved at pappen klemmes godt

**Det kan være utfordrende å blåse inn trefiberisolasjon i eldre trehus fordi veggene inne-
holder mange klosser og bjelker som skaper lommer i veggene.**

bak vindtettingen på veggen. Vi vil ikke
ha glipper! Løsningene i hjørner og rundt
vinduer er andre steder som trenger mye
oppmerksomhet.

BLÅSER MED NÅL ELLER DYSE

– Denne innblåsing vil ta mellom seks og
syv timer, sier isolatør Thomas Sømme som
har med 500-600 kilo trefiber.

I dag skal han først bore små hull i vind-

tettingen og blåse inn trefiberet med en
dyse.

– Her har jeg ikke noe rom å manøvre
inne i veggene. Hadde jeg kunnet, ville jeg
brukt en nål til å blåse med, da får vi stam-
pet trefiberet lettere.

Sømme både hører, ser og kjenner på når
kammeret i veggen er ferdig fylt.

– Det går på erfaringen. Jeg merker det
på lyd og vibrasjonene i dysen – samtidig

som jeg vet hvor lenge og hvor mye som skal blåses hver gang.

Stopper innblåsing før dette punktet, kan det være en hindring inne i veggen.

– Nå har jeg sett bilder av veggene før de satte opp vindsperre, og det er hjelpsomt. Da vet jeg om det er skumle områder med kubbing. Men som oftest er det jo bjelker over alt på eldre bygg som fores ut. De er en utfordring.

Jo flere hindere inne i veggen, desto flere steder må Sømme blåse inn trefiberet med lavere hastighet.

– Det er viktig at vi gir lufta tid til å jobbe sånn at ting ikke tetter seg, forklarer isolatør Thomas Sømme.

VOLDSOM ETTERSPØRSEL

På tunet i Skogbygda følger salgssjef Roy Erik Hansen i Nativo med på leveransen. I mange år har han jobbet med å overbevise håndverkere og huseiere om fordelene med trefiber.

– Flere skjønner at du oppnår bedre svar i konstruksjonen når det også brukes tre som isolering. Vi får et sjikt som holder godt på varmen om vinteren og svaler ned om sommeren, forklarer Hansen.

Doblet omsetning og en fabrikk som kjøper tre skift etter bare et års drift, lover godt.

– Hovedmålet vårt er å ta tre prosent av markedet for isolering i Norden. Nå som våre produkter koster omtrent det samme som mineralull, konkurrerer vi på lik linje og øker omsetningen, sier Hansen.

Morselskapet til Nativo – Hunton – har planer om enda en fabrikk og flere skift for å møte etterspørselen. Firmaet ønsker også å levere komplette konstruksjonspakker fremover.

– Det er hyggelige tider nå, sier Roy Erik Hansen.

TAR TAKET SENERE

Blåse bilen er ikke helt ferdig med tømmerhuset i Skogbygda. Taket som ble «byttet» i 1997 må Throndsen også rehabilitere. Noe han synes er litt ergerlig.

– Alt ble flerret ned til taksperrene og all flis og torv som var lagt inn som isolasjon ble fjernet. Ikke noe ble lagt tilbake. Så ble det lagt asfaltapp som undertak.

Han vil gjenskape isoleringen som virket så godt i taket og resten av boligen.

– Tanken er å blåse inn trefiber på loftet også. Jeg har erfart at trefiber sammenlignet med andre produkter håndterer fukten fenomenalt, sier Skårerflaen Throndsen. ■

Blåse bilen fra Nativo leverer til stadig flere eldre hus.

– Isolering med trefiber koster omtrent det samme som andre løsninger, sier salgssjef Roy Erik Hansen i Nativo Trefiberisolering.

– Med trefiber får vi samme produkt i hele veggen, sier formann Fredrik Skårerflaen Throndsen (t.v) og prosjektleder Joakim Andersen i Norges-hus Ringstad Bygg AS.

Oppretting av utvendig tømmervegg med 48x48.

Rundt utvendig lafteknute er det isolert for hånd med trefiberplater.

På høye boligblokker må mye tid brukes på sikkerhet for både ansatte og beboere. Mange fag som skal innom hver balkong flere ganger.

RETTER OPP KLASSISKE FEIL

I 2008 flyttet beboerne inn i 171 leiligheter på Hasle. I år må fall, fliser og avrenning på 73 terrasser og balkonger rehabiliteres.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Her blir det mange trappetårn, sier tømrermester Mads Davidsen i Oslo Entreprenørbedrift. Han leder arbeidet som skal gi sameiet uteplasser som varer.

TYPISKE BYGGEFEIL

Balkongene og takterrassene på Tiedemannsjordet borettslag har dårlig oppbygging og manglende avrenning. Når hellene i tillegg ikke er i vater, blir uteplassene lite brukbare.

– Sameiet og OBOS engasjerte Multiconsult som kartla byggefeilene og prosjekterte hvordan vi rehabiliterer. Dette er et stort prosjekt hvor vi stadig oppdager løsninger som over tid skaper større problemer, forklarer Davidsen.

Takterrassene i fjerde og femte etasje rives og renskes ned til betongdekket. Det legges en 0,2 mm tykk plastfolie på betongen før det etableres fall på 1:40 mot ytterkanten av terrassen og ny isolasjon legges på. Her legges det en langsgående, nedsenket renne (ca. 30 cm bred) med fall 1:60 mot fasade nedløp.

– Under de nye hellene legger vi først ca. 20 cm med trykkfast isolasjon, så 30 mm tykt lag med ubrennbar isolasjon over hele terrassen, sier Davidsen som kjenner på ansvaret ved arbeidet:

– Når vi fikser tidligere feil i hjemmet til folk, må det bli godt utført denne gangen.

MEMBRAN OG OPPBRETT

Byggefeilene på terrassene har ikke ført til store vann- og råteskader inne i leilighetene. Ikke ennå.

– I dag er membranene trolig ført opp på utsiden av teglforblendingen på vegg, og avsluttet der. En slik løsning er svak fordi

– Logistikken og flyt i arbeidet er det vanskeligste her. Men nå som vi har holdt på en stund, løser det, sier tømrermester Mads Davidsen i Oslo Entreprenørbedrift.

den ikke tillater drenering av hulrommet bak teglforblendingen, og kan føre til oppfukning av konstruksjonene, skriver Multiconsult i rapporten.

Mange steder skal Oslo Entreprenørbedrift derfor føre membranen inn til vindspærren slik at hulrommet dreneres. Multiconsult har beskrevet papp over hele vegg for å få oppbrett under parapetbeslaget.

– Etter riving av en balkong, må vi sørge for at det er tett samme dag. Derfor har vi byttet ut den beskrevne 0,20 platen med ett lags tekking for å forhindre vannlekkasje i mellomtiden.

BESLAG OG PARAPET

Skikkelige beslag som sikrer god avrenning

og lufting, er avgjørende for holdbarheten på utvendige tak og vegger.

– Platekledning og beslag på brystning byttes ut. Så skal vi bygge om takene (Pergola) av aluminium. De beveger seg på en annen måte enn teglfasaden og har skapt sprekker på hver side, så aluminiumsbjelkene skjæres 1,5 cm på hver side og får et avlangt spor slik at de kan bevege seg fritt uavhengig av fasaden, sier prosjektlederen.

På takterrassene har dårlig innfesting av skillevegger gitt problemer.

– Her har vi funnet en del råte fordi skilleveggene er festet uten ordentlige pakninger eller tetting rundt beslaget. Det er bare kuttet ut til selve falsen, så her vi bytter vi ut med nytt. ➔

TEMA: TAKTERRASSER OG FLATE TAK

Lossing av byggavfall og mottak av nye materialer gjøres via taket og kranlift. Gangveien og området for materialer dekkes med sponplater for at membranen ikke skal skades av tråkk eller skarpe gjenstander.

Et annet problem, er den dårlige utlufingen bak teglfasaden. Det er et luftesjikt på ca. 5 cm mellom vinsperre og teglforblending, men med manglende luftespalter i bunn og topp, er ikke dette noen god løsning.

– En typisk teglfasade vil ta til seg mye fukt. Uten tilstrekkelig lufting for uttørring, vil det kunne danne seg mose eller frostspreng. Noe vi også ser tilfeller av på dette

bygget, sier prosjektlederen.

– Kondensen har ført til frostsprengning mange steder. Vi oppdaget at det har skadet parapeten som må erstattes. En kilometer ny parapet blir det, sier Davidsen som påpeker at firmaet dokumenterer alle feil og alt arbeid.

– Vi er oppdatert på de digitale løsningene og fører foto og lister i apper fra Holte og Checkd.

KREVENDE TILGANG

Den største utfordringen på Tiedemannsjordet, er logistikk.

– Riggplass har vi flyttet opp på taket, og vi bruker kran til å heise opp og ned materialer og avfall. Så har vi trappetårn for å komme opp.

– Denne jobben hadde vært litt annerledes om det bare var en fasade med to balkonger i to høyder, sier Davidsen mens vi →

KLIKK HER
FOR MER INFO

SMARTPRO

+ Raskest og smidigst

+ Oppfyller alle miljøkrav

+ Alltid varig resultat

+ Optimal kvalitet

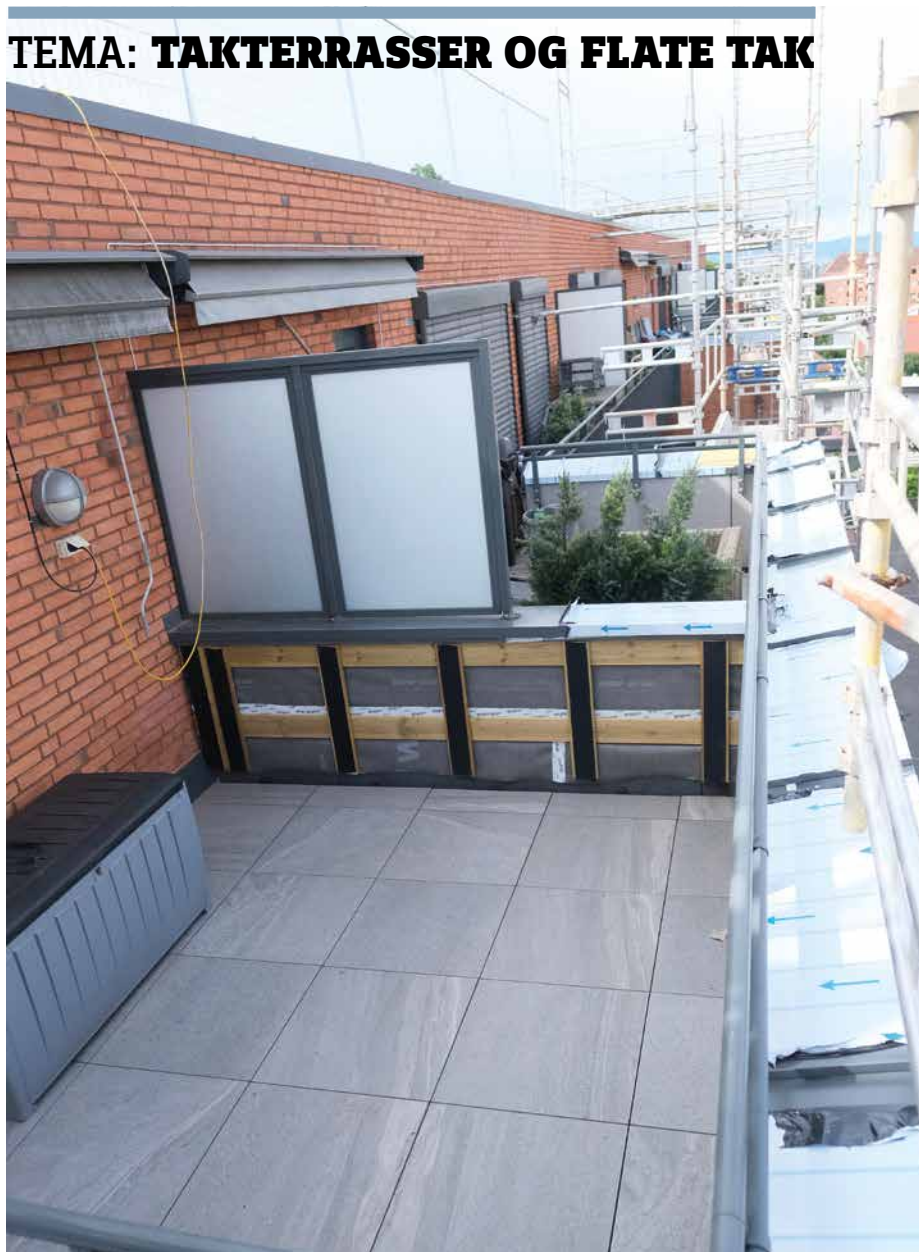

DET ER MINST 50 GODE GRUNNER TIL Å BESØKE BLADKIOSKEN VÅR PRØV GRATIS PÅ WWW.BYGGMESTEREN.AS

TEMA: TAKTERRASSER OG FLATE TAK

Mange beboere ville gjerne ha Steniplater på terrassene.

- Vi har lang erfaring denne type prosjekter, sier tømrermester Mads Davidsen i Oslo Entreprenørbedrift.

går opp trappetårnet til taket.

Boligblokkene på Hasle er lange og mange beboere har uteplass på hver side.

– På grunn av korona kan vi ikke jobbe gjennom leilighetene. Innvendig gårds plass ligger over en garasjekjeller som ikke tillater vekten av byggeheis eller lift. Derfor måtte vi ha trappetårn, forklarer Davidsen.

Etterhvert som teamet har fått arbeidet unna, har de skjønnet hvordan resten kan gjøres mer effektivt.

– Nå har det løsna og går bra, sier Davidsen. Tømrermesteren har ikke brukt mye tid på spekulasjoner om hvorfor balkongene og terrassene ble bygget så dårlig for noen år siden.

– Nei, jeg bruker heller min tid på å løse feilene. Men jeg må si at jeg stusser over valgene de gjorde i 2008, sier prosjektleder Mads Davidsen i Oslo Entreprenørbedrift. ■

Spennende
tema i oktober-
utgaven av
Byggmesteren:

Nesten null-
energihus
2021

Myndighetene varsler at
«nesten nullenergihus»
blir neste forskriftsnivå.
Hva innebærer det og
hvordan kan det løses?

0920

MATERIELLFRIST: 12. OKTOBER

TAR INGEN SJANSER MED GRØNT TAK

- Det ferdige sedumtaket håndterer overvannet og er fint å se på for naboene, sier prosjektleder Tadija Teofanovic i Oslo Entreprenørbedrift.

- Vi overleverer som avtalt i slutten av august, sier prosjektleder Tadija Teofanovic i Oslo Entreprenørbedrift.

Mellom klassiske murgårder på Majorstuen bygger Oslo Entreprenørbedrift AS to tomannsboliger i plasstøpt bærende betongkonstruksjoner og murte yttervegger i porebetong på en tomt som bare er 270 m².

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Selv om dette er små bygg ble kravene til brannmotstand, kvalitet og utførelse veldig store, sier prosjektleder og sivilingeniør Tadija Teofanovic.

OPPFYLLER BRANNKRAV

To gamle næringslokaler er revet for å gi plass til en forbygning i to etasjer med hems og loft samt en bakbygning over to etasjer med flatt tak.

– Med små boliger midt i Oslo teller hver eneste kvadratmeter du får lov til å bygge, sier Teofanovic og tar oss med opp på taket til bakbygget.

Her har arkitektene i LMR og Teofanovic gjort mange tilpasninger for å tilfredsstille offentlige myndigheter.

– Taket i bakbygget er nå definert som flattak med en mekanisk brannmotstand på 120 minutter. Det er nok litt overdimensjonert, forklarer prosjektlederen.

Den bærende konstruksjonen i det kompakte taket er en plasstøpt konstruksjon.

– Å tilfredsstille brannkravene i bærekonstruksjonen samt isolasjonskravet var det mest utfordrende, fastslår Teofanovic.

SIKKER OPPBYGGING

Det kompakte taket på 75 m² har ikke lufting og isolasjonen er derfor bygd inn mellom to tette sjikt: dampsperran og taktekingen. Et av målene var best mulig U-verdi med gjennomsnitt isolasjonstykkelse på 18 cm.

– På betongdekket er det lagt dampsperre vanlig 0,2 mm PE folie. Første isoleringslag er PIR fra Kingspan Therma TR26 FM og det

andre laget isolering er harde plater av steinull som tåler trykk. Total U-verdien på taket er 0,12. Men taket er ikke dimensjonert for opphold.

Takets isolasjon er dekket med to lag 5 mm asfaltapp av erfarne taktekkere. De vet at hver eneste detalj må være riktig for å stenge fukten ute fra det uluftede taket.

– Taket er tekket med første lag – kraftunderlag og andre lag – rotmembran. Vi tar særlig hensyn til detaljløsninger for overganger hvor asfaltapp slutter inn mot andre konstruksjoner som takavslutninger mot gesims, takvinduer, sluk og forskjellige typer gjennomføringer, sier Teofanovic.

SEDUMTAKET

For å fordrøye overvann på taket er det prosjektert sedum. De vannsamlende plantene

bergknapp holder på vannlageret over lengre tid og trenger lite stell.

Grønne tak har dessuten andre positive effekter som f.eks. CO₂- og støvbinding og ikke minst estetisk effekt for bygårdene rundt. Nå ser naboene ned på et grønt og trivelig tak, forklarer Teofanovic.

Sedumtaket består av to sjikt: Under plantene og jorden legges et lag av drensmatte og filt 800 gr/m² som både holder på noe fuktighet og drenerer bort overflødig vann fra taket. Dette sjiktet beskytter også asfaltappen mot slitasjer.

BESKYTTE MOT FUKT OG OVERVANN

Teofanovic viser oss de to viktigste tiltakene mot fuktskader på taket: To innvendige avløp og to utvendige overløp.

– Plasseringen av de utvendige overløpene i gesimsen er viktig. Du må beregne for ulike situasjoner der vannet ikke kommer ut av de innvendige slukene og unngå at overløpene står for høyt.

De innvendige nedløpene har termostat og varmekabler som tiner vekk isdannelse på vinteren. Huseier må likevel regne med jevn-
lige turer opp på taket året rundt.

Sluk i sedumtak må ha inspeksjonskum for tilsyn og vedlikehold. Rundt kummen bør det være et fint filter som fanger opp mindre jord- og planterester.

– Det er mye som kan tette slukene i sedumtak. Man må planlegge for at ising, løv og sedum tetter nedløpet og at dette lett kan fjernes. Da har du et tørt og grønt tak, sier prosjektleder Tadija Teofanovic i Oslo Entreprenørbedrift. ■

Nybygget ligger mellom eldre bygårder på Majorstuen. Infill-prosjekter som dette stiller store krav til planlegging og kontroll med logistikken. (Illustrasjon: LMR Arkitekter)

Våt sommer: Teofanovic angir ikke på at taket ble holdt tørt under oppførelsen.

BRANSJEREGISTERET

VINDUER OG DØRER PRODUSERT I NORGE

NORDVEST
VINDUET

WWW.NORDVESTVINDUET.NO

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

AUST
VOLL
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design

Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34

E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet

www.verktoysliping.no

Mobil 932 11 439 / 997 93 140

Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura

E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

Sagbruk
Treindustri
Metallindustri
Byggentreprenør
Skogentreprenør
Private

Salg av verktøy

Byggdata

Tlf. 24 14 66 30

Kalkyleverktøy for håndverkere
og takstfolk

www.byggdata.no

BYGGMESTERFORBUNDET

MEDLEMSKAP LØNNER SEG!

Telefon: 23 08 75 77 E-post: hei@byggmesterforbundet.no

www.byggmesterforbundet.no

Annonser i
Byggmesteren
på nett?

Kontakt Anne-Grethe Krogdahl
på agk@byggmesteren.as
eller 94 88 40 01

PRODUKTER

WIBE LADDERS

TRAPP FOR ARBEID I TRAPPER

Wibe Ladders Profftrapp 55S er en fleksibel trappetige for arbeid i trapper og steder med ujevne støtteflater.

Trappetigen har en festeteknologi med FDS-skruer som gir en stabil konstruksjon med minimal bevegelse og lang levetid.

Beina på stigen kan forlenges med 415 mm. Støttesiden kan forlenges med 1030 mm. Metallplattform (310 x 270 mm) med toveis sklisikring, og en utforming som reduserer lyd når du slår sammen trappen. Alle bein kan justeres individuelt for stabil plassering og sikkert arbeid.

ESSVE NAIL IT

GIPSER PÅ STÅLSTENDER MED DYKKERTPISTOL

Nail It Indoor er navnet på Norgips og ESSVE's system for innfesting av gipsplater med dykkertpistol i stålstender. NAIL IT-systemet i kombinasjon med gipsplaten Ultraboard gir mer robuste vegger som også er skruefaste, sier leverandørene Norgips, Knauf Danogips og Essve.

Den største fordelene med systemet er at montering med spikerpistol og skjøting av gipsplater uavhengig av stender reduserer installasjonstiden betraktelig.

casco

SuperFix+
Et suverent monteringslim
Forbedret heft mot de fleste materialer

ECT M1
www.casco.no

Sika
A Sika Brand

CAMO DRIVE

STÅENDE SKJULT INNFESTING

Vil du skru skjult innfesting av terrasseborda uten å gå ned på knærne, har Atero lansert en løsning kalt Camo Drive. Den kan brukes av alle typer drillere. Med bytte av forstykke kan den i tillegg til kantskruing, brukes til topp- og klipsfeste, ifølge Arne Franck-Petersen hos leverandøren.

Skrueene er båndet med 50 i hver, og skal være egnet til alle typer terrassebord. Skruene er av samme type som til den kjente Camo skrumal, de forborer og freser mens man skrur.

Minneord Oddmund Torjussen

Oddmund Torjussen døde 9. august 2020, etter en tids sykdom.

Oddmund Torjussen startet AS Bygg & Eiendom i 1991. I 2004 fusjonerte dette selskapet med Faber Bygg AS, og Oddmund gikk inn som en av aksjonærene i bedriften.

Fra 1. september 2004 og fram til i fjor høst, arbeidet han som prosjekt-/byggeleder i bedriften.

Med sin oppvekst i en tradisjonsrik byggmesterbedrift, ingeniørbakgrunn og prosjekterfaring, var han en viktig ressursperson for Faber Bygg AS. Han var en del av ledergruppen, og bidro sterkt til bedriftens vekst. Han var kunnskapsrik, løsningsorientert og faglig sterk. Han anses som en av de fremste fagmenn innen byggmesterfaget i Stavanger.

Han ledet mange store prosjekter gjennom sitt virke i bedriften. Spennvidden var stor, og strakte seg fra nybygg, ombygginger, rehabiliteringer og antikvariske rehabiliteringer. Noen av prosjektene han har stått for er ombyg-

ginger i DSD og Ankerbygget i flere perioder, ombygging av flere sentrumsgårder, bygging av Finnøy sentralskule, Finnøy bibliotek, barnehager, rehabilitering av kirker og borettslag.

Hans siste store prosjekt var Finansparken, et av Europas største næringsbygg i tre og som huser SR Banks hovedkontor i Bjergsted. Det ble kåret til årets bygg i 2019.

Oddmund var alltid villig til å dele av sin kunnskap. Prosjektledere og andre ansatte har lært mye av han. Han var en god sparringspartner og samtalepartner, med klare meninger. Ute på byggeplassene tok han gjerne i et tak.

Oddmund deltok også som styreformann og styremedlem lokalt i Stavanger Byggmesterlaug. Han har også vært medlem av styret i Norges Byggmesterforbund og i BNL.

Med sin høye integritet høstet han stor respekt både i og utenfor bedriften. Han vil bli husket som en ærlig og god mann, som alltid jobbet for bedriftens beste.

Vi lyser fred over Oddmund Torjussens minne.

Kollegene i Faber Bygg AS

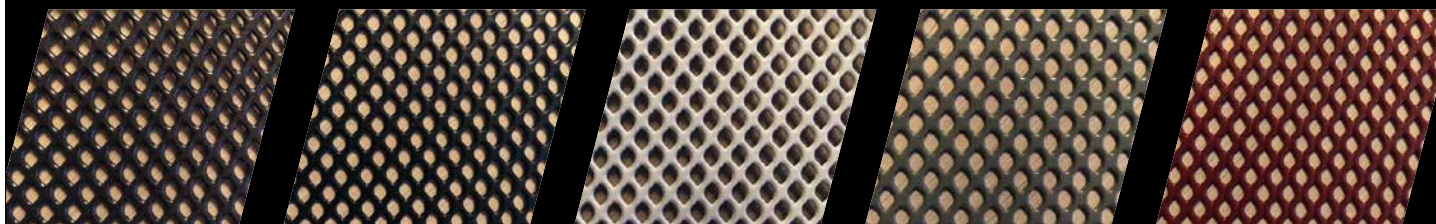
Vi er internasjonal leverandør av miljøvennlig strekkmetall til:

Fasader, himling, industri og interiør

KLIKK HER
FOR MER INFO

- Vi leverer plater med runde hull, Ø3 mm lysåpning på 45% og Ø5 mm lysåpning på 60%.
- Vi produserer i de mest kjente materialkvaliteter og tykkelser, elokserer og pulverlakerer.
- Gesimsbånd i royalfarger, 120 x 1250, musebånd 23/36 x 1250 og L- profiler 50/60 x 2100 til gipsforinger.
- «Vertikal grønn» kassetter. For takterrasser/terrasser til urter, blomster, bær e.l.

Kataloger kan lastes ned fra vår nettside, eller kan sendes pr post.

www.strekkmetall.com | Tlf.: 476 80 983 | post@strekkmetall.com

FOR OG MOT BNL-UTMELDING PÅ LANDSMØTET

Forslaget om å melde Byggmesterforbundet ut av BNL og etablere en ny landsforening for bygghåndverksfagene i NHO, ble vedtatt med overveldende flertall på landsmøtet 17. juni. Men det skjedde ikke uten sverdslag.

Styreleder Per Ove Sivertsen i samtale med tidligere styreleder Åsmund Østfold og leder i Fredrikstad Byggmesterlaug, Arild Andersen.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Her er et utdrag av debatten med talere for og mot forslaget om utmelding.

Eskil Ørdal, Byggmesterforbundet Nord-Trøndelag, fremmet et motforslag som ble begrunnet med å skape ro i rekkene. Han hevdet at styret har brukt for mye ressurser på uenigheter og at de derfor har glemt hva som er målet.

Ørdal fikk klar tale fra to andre deltakere: – Vi kommer ikke lenger i «ekte-skapet» med BNL. Skjer det ikke noe nå, går jeg ut av forbundet, sa Arne Kristiansen, Helgeland.

– Alle styrene de 10–12 siste åra har slitt med BNL, det er ikke ro, påpekte Ulf Larsen, Østfold.

Deretter ble styrets forslag tatt opp til debatt.

BNL HAR UFORANDRET KURS

Styreleder Per Ove Sivertsen innledet og viste til at forbundet hadde tatt opp forholdet til BNL på landsforeningens generalforsamling i juni i fjor. Da fikk BNL mye kritikk fra flere bransjeforbund.

– Vi fikk nei til forslaget vårt om at BNL skal konsentrere seg om arbeidsgiverpolitikk, og BNL har ikke endret politikk i retning egen strategi. Det har så vært flere enkeltsaker som bekrefter uforandret kurs, sa Sivertsen og listet opp landsforeningens arbeid med seriøsitetsavtale og offentlige anskaffelser, og arbeidet med

«Alle styrene de 10 – 12 siste åra har slitt med BNL, det er ikke ro.» Ulf Larsen, Østfold

byggkvalitetutvalget der BNL ikke har stått samlet. BNL valgte dessuten ikke å foreslå kandidater fra små og mellomstore bedrifter til NHOs styre. (Det medførte av byggmester Kjell Skog ikke ble gjenvalgt, red.anm.)

– Da BNL arbeidet med forslag til regjeringens tiltakspakke i koronakrisa, ble håndverksfagene ikke invitert inn i prosessen, sa han.

SKAPE NOE NYTT OG MER EFFEKTIVT

– Vi ønsker å skape noe nytt, etablere en landsforening for bygghåndverksbransjene som er mer effektiv overfor myndighetene og NHO, erklærte Sivertsen.

Han sa at interessekonflikten går mellom ulike driftsmodeller og forretningsløsninger, ikke bedriftenes størrelse.

– Vi må ha en god dialog med de store som vil ha konkurranse innenfor seriøse rammer. Det er noe av det den nye landsforeningen må ta tak i, sa han.

Sivertsen understreket at de tariffbundne bedriftene har tilknytning til fellesoverenskomsten uavhengig av hvilken landsforening man er tilsluttet.

Som svar til Ørdals krav om vedtektsendringer før vedtak om utmelding,

minnet Sivertsen om at medlemskapet i BNL går helt til årsskiftet, og at det derfor er tidsnok å endre vedtektene innen det.

REGNE MED UTMELDINGER

Anders Øiaas fra Trondhjems Byggmesterlaug var førstemann på talelista. Han advarte om at det er usannsynlig at NHO vil godkjenne en ny landsforening og at man risikerer at mange medlemmer vil melde seg ut om forbundet forlater BNL.

– Jeg skjønner ikke styrets hastverk i denne saken, og mener vi må stemme mot styrets forslag. Vi må legge konflikter bak oss og heller sørge for et bærekraftig samarbeid i BNL. Det burde være mulig med ny styreleder og nestleder i BNL, mente Øiaas.

ET VÆRE ELLER IKKE VÆRE

– BNL har ikke jobbet for et minste felles multiplum, vi er ikke hørt med vår bestilling, mens de store entreprenørene har gått forbi styret til direktøren, sa Ulf Larsen, Østfold, med flerårig erfaring fra styret.

– Denne saken handler om et være eller ikke være for Byggmesterforbundet og hva vi kan gjøre som er til det beste for medlemsbedriftene. Alle styrene har kjempet med BNL om de viktigste sakene, fastslo han.

Larsen påpekte for øvrig at den nye styrelederen i BNL, Haakon Tronrud, er valgt inn som eiendomsforvalter, ikke som byggmester. (Tronrud er bygg- og tømrer-

Skriftlig avstemning var selvsgagt i denne saken. Her får Eva Andresen stemmesedler fra Rune Kristiansen, Byggmesterforbundet Buskerud.

mester og var styremedlem og formann i Byggmesterforbundet. Nå er han valgt inn som BNLs styreleder for Norsk Eiendom, red.anm.)

«HASTVERK» SIDEN 2012

– Denne saken er ikke preget av hastverk, dette er den samme situasjonen som vi var i i 2012, fastslo Åsmund Østvold.

– Også den gangen kom Eskil Ørdal med råd om å utsette for å diskutere og komme til enighet. De samme spørsmålene har vi holdt på med siden uten å komme en mm nærmere. Vi er ikke umulige, jeg vil berømme styret for handlekraft, vi skulle startet tidligere og tar selvkritikk på at det ikke skjedde i forrige fireårs periode da jeg var styreleder, sa Østvold.

REISELIV HAR TRE LANDSFORENINGER

– Jeg er ikke så bekymret for om NHO vil godkjenne en landsforening til i byggenæringen. I Reiseliv er det tre landsforeninger! sa Rolf Eilerås, Vestfold.

BNL er en landsforening som skal favne alt fra de største huseierne til lærlinger, og har sin agenda, men våre innspill har ikke fått gjennomslag.

SAMARBEID GIR GJENNOMSLAG

– Bransjeorganisasjonene står for langt fra hverandre og landsforeningen står i spagat. Det har vi tatt konsekvensen av i Oslo der vi samarbeider godt med de andre fagene i håndverk- og industriforeningen.

Vi står samlet overfor politisk ledelse, det gir gjennomslag og seire, konstaterte Einar Johnsen, Oslo.

Han sa de grove skissene til en ny landsforening gir flere fag mulighet til å være med på å forme og få et eierskap til landsforeningen.

– Jeg forventer at landsforeningen prioriterer fagopplæring og lønn i fagene som gjør det attraktivt å være fagarbeider.

BNL GIR MOTFORESTILLINGER

Eskil Ørdal, Nord-Trøndelag, mente historien har flere eksempler på forbundets gjennomslag i BNL og NHO, blant annet i spørsmålet om allmenngjøring av tariffen og forholdet mellom bemanningsbyråer og fast ansatte.

– Om BNL og NHO har vært negative og hatt motforestillinger mot forbundets forslag, er jeg komfortabel med det, erklærte han.

Ørdal advarte mot at det kan bli utmeldinger om forbundet går ut av BNL. I lokallforeningen han leder, er 60 prosent av bedriftene tariffbundne.

ANSATTE MED LAVERE LØNN

– Skal vi berge håndverksfagene, må kompetansekrav på plass nå, ikke om sju-åtte år, mente styremedlem Roy Skorstad.

– Slike krav burde vært en selvfølge i en landsforening som BNL, men er det ikke. Store selskap har tilpasset seg og har ansatte med lavere lønn og det er de som har den største makta i næringspolitikken. ■

Anders Øiaas tok sterkt til orde for å bli i BNL fordi forbundet vil oppnå mer med det enn ved en utmelding.

Eskil Ørdal advarte mot mulige utmeldinger fra tariffbundne bedrifter.

– De siste 10–12 åra har alle styrene slitt med forholdet til BNL, sa Ulf Larsen, Østfold.

Vårens vakreste eventyr

I vår tid med alle slags mulige sosiale kanaler og digitale plattformer for å spre informasjon, er det mangt man kan kaste bort tiden på. Samtidig mye bra vi kan få tilgang til hvis man, som ellers i livet, tar bevisste valg på hvor man vil være og hvem man har dialog med. I yrkesøymed har jeg to soleklare favoritter.

Den ene er når bedrifter legger ut bilder og informasjon om de prosjektene de leverer. I Byggmesterforbundet har vi mange medlemsbedrifter som er flinke til å legge ut alle mulige typer oppdrag. Det er virkelig mye å glede seg over og da ikke minst stoltheten over det man skaper for sine kunder. I en tid med uoversiktlig marked og mange triste nyheter i mediene om byggfeil og fortvilte kunder, er det avgjørende viktig å fortelle alle de gode historiene om håndverksstolthet, byggkvalitet og fornøyde kunder.

Den andre favoritten på sosiale medier er når bedrifter og opplæringskontorer utover våren og sommeren legger ut bilder av stolte lærlinger som har gjennomført og bestått sin svenneprøve. En bestått svenneprøve er en ny fagarbeider som kan legge ut på en reise i yrkeslivet med det solide fundamentet som et svennebrev utgjør. Ofte på disse bildene ser vi representanter fra bedriften, opplæringskontoret og prøvenemnda omkranset den nye fagarbeideren. Det er slik det skal være, for det viser hva som må til for å føre kandidatene gjennom utdanningsløpet. Et godt drevet opplæringskontor er med og sikre lærlingens interesser og helt avgjørende er det læringsmiljøet kandidaten møter i bedriftene. Typer oppdrag og ikke minst, gode veiledere gjennom å kunne arbeide sammen med gode fagarbeidere, er helt avgjørende. Det er også imponerende å se alle de travle mestre som tar seg tid til å være med i prøvenemndene.

Rammene for yrkesfagene er stadig i endring, men på sett og vis ligger hovedlinjen samtidig fast. Etter min vurdering er det i byggfagene ikke mulig å få en god fagarbeider

FIAs HJØRNE

AV **FRANK IVAR ANDERSEN**
DAGLIG LEDER
BYGGMESTERFORBUNDET

Firmaene har all mulig grunn til å rose nybakte svenner etter bestått prøve.

til beste for bedriftenes og kundens behov for godt håndverk, uten samspillet mellom det offentlig skolesystem, opplæringsbedriftene og representanter fra næringen i prøvenemndene. Når et regjeringsoppnevnt lovutvalg i desember foreslår endringer i opplæringsloven som også regulerer yrkesfagutdanningen, videreføres dette. Samtidig kommer utvalget med forslag som utfordrer gjeldende rammevilkår for opplæringskontorene og gir fylkeskommunene en tyngre posisjon. Organisasjonene har i nært samarbeide med opplæringskontormiljøene

arbeidet mye med denne delen av utvalgets forslag og avga i juni høringssvar som belyser de ulike utfordringer med dagens struktur. Det har vært viktig å tydeliggjøre den rollen mange gode opplæringskontorer rundt om i landet har for bransjen, bedriftene og rekruttering til yrkesfagene, samtidig som det er reist nødvendig tvil om fylkeskommunene vil kunne fylle denne rollen.

I forbindelse med Koronasituasjonen har det vært utfordringer med gjennomføring av svenneprøver og usikkerhet om fremtidig lærlingetiltak. Inntrykket er at man i hovedsak har klart å gjennomføre svenneprøvene og det er også bedre signaler enn det man så for seg i vår knyttet til lærlingeinntaket. Koronasituasjonen medfører også endringer i arbeidsmarkedet og i Byggmesterforbundet registreres økende antall henvendelser fra voksne som spør om mulighetene i tømrerfaget. Tross all usikkerhet, avtegnes et bilde med fortsatt etterspørsel i markedet og godt grunnlag for rekruttering til yrkesfagene.

Pust ut!

SUDOKU 0720

LETT:

	5	2	7					
1	8						7	
	4	7		9		5	6	
	6	5	8	3	2	7	1	4
						6		
8	7		4	6	5	2		
4	2	8		1	7		5	6
	9	3		2			4	7
7			5	4	3		2	9

VANSKELIG:

	3							7
		2	6				9	
1	7	6				3		
4					5		1	
9	5			4				6
					8		3	5
						9	8	
			4	3	6			
			7			6		

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

6	2	8	5	9	1	7	4	3
1	8	7	6	5	4	3	2	9
9	5	4	1	6	8	2	7	3
5	6	2	9	7	1	4	8	3
8	9	6	4	1	7	3	2	5
7	1	2	3	8	5	9	6	4
8	9	5	1	6	2	7	4	3
2	4	7	9	5	3	6	8	1
1	3	6	7	8	4	2	5	9

VANSKELIG:

2	7	9	6	8	4	5	1	3
1	4	5	9	3	7	8	6	2
3	8	6	1	2	5	7	9	4
5	3	7	8	1	6	4	2	9
9	2	8	4	7	3	1	5	6
6	1	4	5	9	2	3	8	7
7	5	3	2	6	8	9	4	1
8	6	1	3	4	9	2	7	5
4	9	2	7	5	1	6	3	8

GODT Å HØRE!

Den lille sønnen til en byggmester ble en dag satt på prøve av lærerinnen:

– La oss si at det sitter tre duer på gjerdet der ute. Hvis du skyter én av dem, hvor mange sitter igjen da?

– Hvis jeg skyter en av dem så vil de to andre bli redde og fly vekk så da blir det ingen duer igjen.

– Nei, sa lærerinnen, hvis du skyter én så er det to igjen. Men jeg liker måten du tenker på.

Da fikk gutten lyst til å gi henne en gåte: – La oss si at tre kvinner går nedover gata med hver sin is. Den ene biter lett i kjeksene, den andre slikker mens den tredje suger på den. Hvem av dem er gift?

Lærerinnen ble litt forfjamset, men summet seg snart og sa:

– Jeg regner med at det er hun som suger på den.

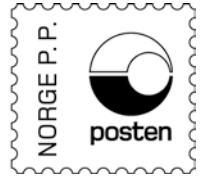
– Nei, lærer, det er hun med gifting, men jeg liker måten du tenker på!

LES ALT MED I 13 UKER FOR KUN 19,-

www.byggmesteren.as/abonnement

BYGG MESTEREN

GJØR DET ENKELT MED MATAKI®

KLIKK HER
FOR MER INFO

Vi har **det du trenger til taket.**

Takprodukter utviklet for effektiv montering og lang levetid. Beskyttet av systemgarantier som gir trygghet over tid.

På nettsidene våre finner du nyttige tips om feilfri montering, produktguiden "Enklere å velge" og annen nødvendig produktinformasjon.

Takshingel • overlagsbelegg • takpanner
takrenner • undertak • underlagsbelegg • tilbehør

[Sjekk mataki.no](http://mataki.no)